

بررسی تاریخچه سیاست گذاری آب در ایران

فرانک توتونچی^{۱*}، علی کیائی^۲، رضا مکنون^۳

۱- دانشجوی دکتری مدیریت منابع آب. دانشگاه صنعتی امیرکبیر(نویسنده مسئول)، f.tootoonchi@aut.ac.ir

۲- دانشجوی دکتری مدیریت منابع آب. دانشگاه صنعتی امیرکبیر، akiaei@aut.ac.ir

۳- استادبار دانشکده عمران و محیط زیست. دانشگاه صنعتی امیرکبیر، maknoon@aut.ac.ir

چکیده

به دلیل قرار گرفتن کشور ایران در منطقه‌ای با اقلیم گرم و خشک، از دیرباز حفظ و نگاهداشت منابع آبی در این منطقه اهمیت ویژه‌ای داشته است. همچنین استفاده صحیح و حفاظت فیزیکی و شیمیایی از منابع آب از ارکان اولیه توسعه پایدار و حفظ محیط زیست است. در بسیاری از کشورها بررسی کیفیت منابع آب از برنامه‌های مهم سازمان‌های آبی، برنامه ریزی و مدیریتی است که طی آن، بررسی‌ها و پایش‌ها، با استفاده از دستورالعمل‌ها و استانداردهای بین‌المللی صورت می‌گیرد. در ایران نیز، با بررسی روند سیاست‌گذاری در حوزه آب، به ویژه در هشتاد سال اخیر، امکان برنامه ریزی بر روی کاستی‌های مدیریتی هرچه بیشتر فراهم آمده و جنبه‌های مثبت آن نیز آشکار می‌شود. پس از بررسی قوانین و آیین نامه های مصوب، مشخص شد تاکنون در ۴۶ قانون و ۴۲ آیین‌نامه به‌طور مستقیم و در ۲۸ قانون و ۱۸ آیین‌نامه به‌طور غیرمستقیم به موضوع آب، برق و آب و فاضلاب پرداخته شده است. در این مقاله به بررسی تفصیلی این قوانین و پیامدهای آن پرداخته می‌شود.

واژه‌های کلیدی: توسعه پایدار، سیاست‌گذاری، قوانین، آیین نامه، برنامه ریزی، ایران

۱- مقدمه

استفاده صحیح و حفاظت فیزیکی و شیمیایی از منابع آب از ارکان اولیه توسعه پایدار و حفظ محیط زیست است. آب‌های سطحی و زیرزمینی، به‌عنوان منابع موجود برای تأمین نیازهای مختلف از جمله کشاورزی، صنعت و شرب کاربرد دارد. در این بین منابع زیرزمینی، به علت کیفیت موجود و در دسترس بودنشان از اهمیت بالایی برخوردار می‌باشند. آگاهی از کیفیت منابع آب و تولید اطلاعات مورد نیاز برای رفع نقیصه‌ها و نگهداری آب در صنعت و شرب ما را در استفاده هر چه بهتر از منابع آب یاری می‌دهند.

در بسیاری از کشورها بررسی کیفیت منابع آب از برنامه‌های مهم سازمان‌های آبی است. در این بررسی‌ها و پایش‌ها استفاده از دستورالعمل‌ها و استانداردهای بین‌المللی ضروری است. با توجه به جمعیت رو به افزایش جهان به‌خصوص در کشورهایی که با محدودیت منابع آب مواجه‌اند، بررسی و کنترل کمی و کیفی منابع آب، به‌خصوص منابع آب زیرزمینی به‌عنوان بخشی از منابع تأمین آب شیرین می‌تواند این جوامع را در روبروایی با بحران آب که در آینده‌ای نه‌چندان دور گریبان‌گیر بشر خواهد شد، یاری نماید.